

Moha a Móri árok közepén, Fehérvártól É-Ny-ra fekvő ősi település. A Bakonyból eredő Gaja patak, amelyet egy 1425-ből származó adat Septer vize néven jelöl, a falu templomos oldalán ereszkedő kerktek aljában folydogált egészen a közelmúltig. Az elmúlt századnak utolsó harmadában, a rákhegyi sziklaszorosnak, a Vaskapunak lezárásával, a csurgai víztározó építésével megszüntették eredeti folyását. A Gaja vizét Rákhegy és a Tatárhegy között átterelték a Bodajki viz és Cina patak medrébe, amely a vasut és Keresztes közötti legelő mellett húzódik Fehérvár felé. Hajdan a Gaja vize több malmot forgatott. Moha alsó és felső faluvégén, a szentgyörgyi Cice-malom, a vaskapui és a Gubats malom, mindegyik "kétkereki szítás" malomként működött, sőt a mai víztározó helyén is volt még két malom. Fehérvár és Bakony közötti utvonalak egyike Mohán vezetett át, érintve Atyát és Guthot, ami Rákhegynek a Vaskapu felőli része volt, majd a Csurgó és Isztimér közt fekvő, hajdani Zaboka falut.

Savanyuvize értékes természeti kincse Mohának. Egy 1374-ből való feljegyzés Áldó-kutnak nevezi. A név mögött ősi, pogány áldozóhely emléke sejlik. Mai nevét Bajzáth földesur Ágnes nevű lányáról kapta, még a XVIII. szd-ban. A forrás termelése egy 1917-es adat szerint havonta a következő volt: 2 literes csatos üvegpalackból 20.705 db, 1 literesből: 14.125 db, fél literesből: 36.334 db. Havi teljesítmény: 73.702 liter volt. Megjegyzendő, hogy Mohán volt egy másik savanyu forrás is, a Stefánia forrás a keresztesi ut mellett jobboldalon a legelő sarkában. Sőt, ha az állomás melletti legelő kutjának favedrét a kutgém sudarával mélyre nyomták, onnét is savanyuviz merült fel. Közismert, hogy Fehérváron is volt két savanyuforrás, a volt vídámparki és a Várköruton, az Árpádszálló szomszédságában.

A Móri árok, mint geológiai horpadásnak nem az egyetlen viz-kincse a savanyuviz. A szentgyörgyi Duzzogó forrás, mellette a Forrófői tó vize állandó 28 fokos vizével szolgált a bauxitbánya elszívásáig, a multszázad hatvanas éveig. Csurgó kutjából hidegviz "csurgott", Bodajknál ugyszintén. Igmádon keserűviz forrása kínálta gyógyító hatását, majd Komáromnál, a Duna vonalában, a hajdani Dunaág keresztezésében ismét meleg gyógyvizet szolgáltat a föld mélye.

Folyékony természeti kincseink mellett a bánya-termékek sem elhanyagolandó részei a környék természeti ajándékainak. A kincsesi bauxit, tatárhegyi fehérhomok, kő és sóderbányák sokak megélhetését adták.